

Miljøministeriet

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K

Ministeren

Den **24 FEB. 2015**

Følgrebrev til svar på skriftligt spørgsmål om skadelige ftalater (E 33/2014)

Nordisk Råds medlemmer Annicka Engblom (Se), Christina Gestrin (Fin), Sara Karlsson (Se) og Knut Storberget (N) har stillet spørgsmål til de nordiske landes regeringer om skadelige ftalater.

Danmark har som formandskabsland for Nordisk Ministerråd ansvar for at koordinere en samlet besvarelse til Nordisk Råd.

./.

Jeg henviser til vedlagte notater fra hhv. Miljøstyrelsen og Energistyrelsen, som er udarbejdet i samarbejde med miljø- og klimaministerierne i Norge, Sverige og Island.

Med venlig hilsen

Kirsten Brosbøl
Miljøminister

NOTAT

11. februar 2015

Svar på spørsmål E 33/2014 fra Nordisk råd

Kemikalieinspektionen i Sverige (Kemi) har publiceret en rapport om forslag til udfasning af forplantnings- og hormonforstyrrende ftalater i Sverige.

Kemikalieinspektionen anbefaler i rapporten, at den svenske regering igangsætter en række initiativer på nationalt og på EU-niveau, som vil bidrage til udfasning af skadelige ftalater i byggeriet.

Nordisk Råds medlemmer Annicka Engblom (M), Christina Gestrin (sv), Sara Karlsson (S) og Knut Storberget (A) har på baggrund af kemikalieinspektionens rapport stillet spørgsmål til de nordiske landes regeringer. Spørsmål E33 omhandler blandt andet de nordiske landes planer for samarbejde for udvikling og implementering af regler for indeklima i forhold til begrænsningen af brug af ftalater i byggematerialer.

Besvarelsen af spørgsmålet er koordineret med Norge, Sverige, Finland og Island. Finland er ikke kommet med bemærkninger. Nedenstående er de forskellige landes uredigerede bidrag til besvarelse af spørgsmålene.

Norge:

”Det mest effektive tiltaket for å begrense utslippene av skadelige ftalater til inneluft fra bygningsmaterialer (og eventuelt andre produkter) er internasjonale restriksjoner på produksjon, omsetning (inkludert import) og bruk av stoffene, samt restriksjoner på import av faste produkter som inneholder stoffene.

Vi viser til forslag om EU-forbud mot de kortkjedete ftalatene DEHP, DBP, BBP og DIBP i en rekke produkter, inkludert bygningsmaterialer, som ikke fikk støtte i ECHAs komiteer. For å få gjennomslag for et framtidig restriksjonsforslag vil det måtte baseres på en ny risikovurdering med oppdatert informasjon om eksponering (inkludert mengde i importerte produkter, biomonitoringsdata og lignende). Et samarbeid mellom de nordiske landene om å bedre dokumentasjonsgrunnlaget, spesielt med hensyn til oppdaterte importerte mengder i produkter (articles), nyere biomonitoringsdata fra mennesker og målinger av ftalatene i inneluft/støv, spesielt i barnerom, vil etter vår vurdering kunne gi grunnlag for en revurdering av behovet for tiltak. (jf. artikkel 69 2).

Island:

”I islandsk lov nr. 144/2014 er der en paragraf om at der stilles krav til at der skal findes en deklARATION om byggevarers brugbarhed når det gælder stoffer som er omfattet af artikel 57 i REACH (jfr. 10. artikel om markedsføring og byggevarers brugbarhed). Her refereres der til en kandidatliste, udgivet af EU Kommissionen, der indeholder særdeles problematiske stoffer. Stoffer på kandidatlisten gennemgår en særlig vurdering som kan føre til den konklusion, at stoffet kommer på liste over stoffer hvor der kræves en særlig markedstilladelse. Iceland Construction Authority har tilsyn med byggevarer som bruges i Island, herunder ftalater.

Islands Miljøstyrelse har en link om grøn livsstil på sin hjemmeside <http://www.ust.is/einstaklingar/graenn-lifsstill>. Her giver styrelsen helse- og miljøvenlige råd, herunder angående indkøb af skolevarer. Bl.a. findes der information om ftalaters skadelige effekter i blød plastik og gummi og hvordan man kan undgå disse stoffer i skolevarer. Udover dette har Miljøstyrelsen initieret et samarbejdsprojekt med Landvernd (Islands største miljøorganisation) som er projektleder for det Grønne flag i islandske skoler. Projektet går ud på at stimulere grønnere indkøb i islandske skoler.”

Sverige:

”Så som anförs i brevet har Kemikalieinspektionen på uppdrag av regeringen redovisat en rapport om förslag till utfasning av fortplantningsstörande och hormonstörande ftalater i Sverige. Den rapporten är för närvarande ute på remiss. Remisstiden löper ut den 31 mars 2015.

Sveriges regering har lagt ett nytt uppdrag till Kemikalieinspektionen i regelringsbrevet för 2015. Enligt uppdraget ska Kemikalieinspektionen undersöka om det finns ett behov av proportionerliga nationella begränsningar gällande farliga ämnen i byggprodukter för att minska barns exponering för farliga ämnen. Eventuella förslag till nya regelverk ska ske i form av författningsförslag och åtföljas av dels en konsekvensutredning som så långt möjligt ska utformas i enlighet med 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, dels en riskbedömning. I konsekvensutredningen ska även ingå en analys av påverkan på handel med andra länder. Samråd ska ske med Boverket och Folkhälsomyndigheten efter dialog med relevanta aktörer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2015.

I höstas kom Kemikalieinspektionen och Miljöstyrelsen i Danmark överens om att etablera ett långsiktigt myndighetssamarbete i kemikaliefrågor. De två myndigheterna har tillsammans identifierat flera områden där de kan samarbeta. Bland annat nämns samarbete kring särskilt problematiska ämnen.

Andra områden för samarbete som nämns är:

- Arbetet inom EU att ta fram underlag för åtgärder.
- Utvecklingen av de europeiska regelverken Reach och CLP och annan kemikalielagstiftning.
- Koordinering av inspektionsverksamhet och varuanalyser.
- Information till konsumenter och användare för att hjälpa konsumenter att göra medvetna val.”

Danmark:

Fra dansk side bakkes op om initiativet om et nordisk samarbejde for udvikling og implementering af regler i overensstemmelse med EU-lovgivning for indeklima i forhold til begrænsningen af brug af ftalater i byggematerialer. Der er allerede etableret et langsigtet samarbejde med Sveriges Kemikalieinspektion, og et større samarbejde om ftalater ses som værende i tråd med dette.

Konklusion:

På baggrund af input fra de nordiske lande bakker Danmark, Sverige og Norge op om et fælles nordisk samarbejde for udvikling og implementering af regler i overensstemmelse med EU-lovgivning for indeklima i forhold til begrænsningen af brug af ftalater i byggematerialer.

Finland har ikke kommenteret angående et nordisk samarbejde.

Svar på skriftligt spørgsmål om skadelige ftalater af 19. december 2014.

Spørgsmål stillet til de nordiske landes regeringer af Annicka Engblom (M), Christina Gestrin (sv), Sara Karlsson (S) og Knut Storberget (A):

"Har de nordiske lands regeringer implementert tiltak, eller har de planer om tiltak, som kan stoppe innkjøp av varer til skoler og barnehaver som inneholder skadelige ftalater."

Svar:

I alle nordiske lande er der implementeret tiltag for at undgå eller reducere indkøb af produkter til skoler og børnehaver, som indeholder skadelige ftalater. Tiltagene spænder fra udbredelse af miljømærkede produkter til fokus på ftalater i offentlige partnerskaber, vidensdeling, gode råd og kriterieudvikling.

I Danmark har regeringen gennem flere år haft fokus på udfasning af ftalater. I 2013 udkom en ftalatstrategi med det sigte at identificere og håndtere de ftalater, der aktuelt anvendes i Danmark og EU, og på den måde sikre beskyttelse af mennesker og miljø mod uønskede effekter af ftalater.

Et af de indsatsområder, som udpeges i strategien, er offentlige indkøb. Den samlede offentlige indkøbsvolumen på 290 mia. kr. kan være med til at skabe en efterspørgsel efter, og dermed et større marked for, produkter uden ftalater.

På baggrund af ftalatstrategien har Miljøstyrelsen fået undersøgt mulighederne for frivillig reduktion og evt. udfasning af ftalater i den offentlige efterspørgsel af produkter og services. Det er sket gennem en mindre analyse af i hvilke indkøbskategorier, der er størst anvendelse af ftalater samt muligheder for reduktion af ftalater i offentlige indkøb på disse områder. Analysen skal vise retning for Miljøstyrelsens videre arbejde med offentlige indkøb af ftalattfrie produkter. Undersøgelsen konkluderer, at de undersøgte offentlige organisationer allerede har et betydeligt fokus på udfasning af ftalater, men at der er områder, hvor indsatsen kan forstærkes. Det gælder især: Beskæftigelsesartikler til børn, medico-artikler, møbler og byggematerialer.

Det danske Partnerskab for offentlige grønne indkøb har ligeledes fokus på ftalater. Partnerskabet er et samarbejde mellem offentlige organisationer, der ønsker at gøre en indsats for miljøet gennem indkøb ved at sætte helt konkrete grønne indkøbsmål for udvalgte produktområder. Medlemmerne i partnerskabet køber årligt ind for 40 mia. kr., og udgør dermed 13 % af det samlede offentlige indkøb i Danmark og mere end 30% af de kommunale indkøb. Idéen er, at jo flere der går sammen om at stille de samme grønne krav i deres indkøb, jo større effekt har det på markedet.

I forhold til ftalater har partnerskabet mål om indkøb af bleer, som skal leve op til det Nordiske miljømærke Svanens kriterier samt mål for legetøj til skoler,

børnehaver, vuggestuer og hospitaler. Her følger et uddrag af de krav, der stilles til legetøj: *Alt legetøj, som indkøbes til aldersgruppen 0-6 år, skal være uden phthalater, bromerede flammehæmmere, sundhedsskadelige tungmetaller, organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende azofarvestoffer, formaldehyd og parfume- og duftstoffer.*

Medlemmerne i partnerskabet har desuden diskuteret, om der også skal stilles krav til medico-udstyr, hvor særligt krav om udfasning/forbud mod ftalater er relevant at kigge på. Der er dog endnu ikke taget beslutning på området.

Af andre relaterede indsatser har Miljøstyrelsen sammen med bl.a. Erhvervs- og Vækstministeriet lanceret en hjemmeside med vejledninger til at stille miljø- og energikrav til offentlige indkøb indenfor 19 forskellige produktområder.

Forum for bæredygtige indkøb, som er et vidensdelingsnetværk, har afholdt flere arrangementer med fokus på bl.a. ftalater i offentlige indkøb og udsender løbende nyheder på området til sine 650 medlemmer.

Endelig arbejder den danske regering løbende på at udbrede miljømærkerne Svanen og Blomsten og herigennem udfase ftalater.

I Island har Miljøstyrelsen et link om grøn livsstil på sin hjemmeside <http://www.ust.is/einstaklingar/graenn-lifsstill>. Her giver styrelsen helse- og miljøvenlige råd herunder angående indkøb af skolevarer. Bl.a. findes der information om ftalaters skadelige effekter i blød plastik og gummi, og hvordan man kan undgå disse stoffer i skolevarer. Udover dette har Miljøstyrelsen initieret et samarbejdsprojekt med Landvernd (Islands største miljøorganisation), som er projektleder for det Grønne flag i islandske skoler. Projektet går ud på at stimulere grønnere indkøb i islandske skoler.

I Norge følger Miljødirektoratet opp med tilsyn av ftalatreguleringen i REACH som omfatter alle leker og visse barneprodukter for de minste. Resultater fra tilsyn viser at det er nå er få funn av ftalater i slike produkter. Skolesaker er ikke dekket av disse bestemmelsene. Miljødirektoratet har ved stikkprøvekontroll funnet ftalater i noen slike produkter.

Stiftelsen Miljømerking har i Norge ansvaret for å utarbeide kriterier for svanemerking og for å svanemerke produkter. Miljødirektoratet bidrar fortløpende i arbeidet med å utarbeide kriteriene. I tillegg informeres det om hva produkter kan inneholde av farlige stoffer og at svanemerkede produkter er trygge miljøvalg for alle. Dette gjøres annet via informasjon på nettsidene erdetfarlig.no og miljøstatus.no som benyttes av bla. skoler, forbrukere og virksomheter.

I Norge har Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) ansvaret for å utarbeide og legger til rette for veiledende miljøkriterier, som de anbefaler at offentlige innkjøpere benytter når de anskaffer varer og tjenester. Formålet er å minimere den skadelige miljøbelastningen ved offentlige anskaffelser. Difi har blant annet samarbeidet med Miljødirektoratet om kriteriene på produktområdet: <http://www.anskaffelser.no/miljo>.

Regeringen i Sverige oppdrar åt Konkurrensverket att ta fram upphandlingskriterier samt utveckla ett helhetsstöd för en giftfri förskola. Uppdraget är att ta fram ett samlat kravpaket vilket även omfattar vägledande material som ska underlätta för upphandlaren att ställa kemikaliekraav i upphandlingar till förskolor. Paketet bör dels innehålla relevanta befintliga kriterier, som rör bl.a. hälso- och miljökrav i textilier och elektronik, dels nya kriterier för t.ex. leksaker, sovartiklar och produkter för matlagning och måltider. I

paketet ska även stöd till inköpare ingå, t.ex. i form av informationsmaterial, webbutbildningar och stöd via helpdesk. Uppdraget ska redovisas senast den 4 maj 2015.

Skriftligt spørsmål E33 från NR/ Skadliga ftalater i byggnadsmaterial

Finland

I regeringsprogrammet fortgår genomförandet av det nationella kemikalieprogrammet (2006) fortgår. Regeringen förutsätter att dess tillräcklighet bedöms, för att det internationella FN-målet om att kemikalier inte förorsakar betydande hälso- och miljöolägenheter efter år 2020 kan nås för Finlands del. En av de konkreta åtgärderna i programmet är ökad forskning kring nanomaterial, kemikaliers kombinerade effekter samt hormonstörande ämnen. Därtill har en aktiv kommunikation och praktisk förmedling av kemikalieinformation till konsumenter, näringsidkare och politiska beslutsfattare setts som central för en förbättrad kemikaliesäkerhet. En kommunikationsplan 2014-2020 för farliga kemikalier har utarbetats under ledning av Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) i samverkan med olika myndigheter och forskningsinstitutioner. Tukes har även tagit fram bland annat en guide "Ett tryggt hem för barnet", som tar upp kemikalier i såväl möbler, textilier, leksaker, tvättmedel som lekplatsers utrustning.

I Finland har man aktivt arbetat med att minska emissionerna av farliga ämnen från byggnadsmaterial i inomhusluften, såväl på myndighetsskall som inom branchen. En klassifikation av inomhusluften har lett till en avsevärd minskning av emissionerna från byggnadsmaterial generellt. och Finland följer nära med EU-harmoniseringsarbete och beslut vad gäller farliga ämnen och diskussionerna kring användningen av ftalater och därtill förknippade hälsorisker är kända. Flera finska producenter av golvmaterial har gått in för att ersätta ftalater med mindre farliga ämnen, och använder detta även i sin marknadsföring.

Det samnordiska miljömärket Svanen har kriterier för bland annat golvmaterial. Dessa har utarbetats i samverkan med branchen, och enligt kriterierna bör ftalater inte ingå i den Svane-märkta produkten. Finland ser miljömärkningen av produkter och tillhörande help desk som ett bra sätt att nå och påverka såväl producenter, upphandlare som konsumenter, och ett fortsatt nordiskt samarbete kring farliga kemikalier inklusive ftalater är av intresse.